

แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร :
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้
Guidelines for Calculating Educational Costs for Administrator's Decision
Making : The case study of Maejo University

มูทิตา ชิงห์^{1*}
Muthita Zing^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและนักวิชาการเงินและบัญชี ระดับคณะของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ประกอบด้วย 1. การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา 2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน 3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่า และ 4. การวิเคราะห์ทางการเงิน โดยหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีดังต่อไปนี้ 1. การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา ในการคำนวณจะใช้ข้อมูลรายจ่ายจริงของคณะทั้งเงินงบประมาณเงินรายได้และเงินงบประมาณแผ่นดิน โดยไม่รวมงบบุคลากร และค่าใช้จ่ายส่วนกลางจากทางมหาวิทยาลัย โดยมีแยกระหว่างค่าใช้จ่ายทางตรงและค่าใช้จ่ายจากการปันส่วน โดยใช้ทั้งวิธีต่อจำนวนนักศึกษาและค่าFTES ในการคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา 2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คำนวณโดยใช้สูตรของจุดคุ้มทุน โดยค่าใช้จ่ายคงที่ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ เงินอุดหนุนโครงการ ค่าใช้จ่ายงบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น ส่วนค่าใช้จ่ายผันแปร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่คณะต้องหักให้กับทางมหาวิทยาลัยจากจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกับทางคณะ 3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหลักสูตร ประกอบด้วย มิติประสิทธิภาพ พิจารณาจาก การคำนวณต้นทุนต่อหัว การคำนวณจุดคุ้มทุน และจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา มิติประสิทธิผลพิจารณาจากภาวะการมีงานทำ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และความพึงพอใจต่อหลักสูตร มิติผลกระทบพิจารณาจากผลกระทบ และโอกาสการแข่งขัน และ 4. การวิเคราะห์ทางการเงินจะทำการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน และการประเมินความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่าย

คำสำคัญ: ต้นทุนการศึกษา, การตัดสินใจ, ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา, จุดคุ้มทุน, ต้นทุนประสิทธิผล

*Corresponding author: areech@maejo.mju.ac.th

¹ นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (Faculty of Economics, Maejo University, Chiang Mai Province)

ABSTRACT

The research topic " Guidelines for Calculating Educational Costs for Administrator's Decision Making: The case study of Maejo University aims to investigate the cost calculation methodology of education for decision-making by the administrators of Maejo University, and to establish criteria for cost calculation methodology of education for decision-making by the administrators of Mae Jo University. The researchers collected data by using in-depth interviews of the university faculty administrators, financial, and accounting experts. The study found that the cost calculation methodology of education for decision-making by the administrators of Maejo University comprises of: 1. calculating the cost per student, 2. analyzing the break-even point, 3. analyzing the cost-effectiveness, and 4. analyzing the financial aspects. The criteria for cost calculation methodology of education for decision-making by the administrators of Mae Jo University are as follows: 1. in calculating the cost per student, the actual expenditure data of the faculty will be used, including the budget revenue and the state budget, excluding the personnel budget and the central expenditure from the university. The direct expenses and shared expenses will be separated and both methods of per student and FTES will be used to calculate the cost per student, and 2. analyzing the break-even point will be done by using the formula for the break-even point, which includes fixed costs comprising of both state budget and budget revenue, and variable costs comprising of salaries, consumables, project support funds, investment expenditures, and other expenses 3. value assessment of the curriculum includes dimensions of efficiency, considering the calculation of cost per head, calculation of break -even point, and number of students who have completed the program. The dimension of effectiveness is evaluated based on employment status, user satisfaction with graduates, and satisfaction with the curriculum. The impact dimension is evaluated based on the effects and opportunities of competition. 4. Financial analysis includes analyzing the liquidity ratio, efficiency ratio in asset utilization, evaluating financial risks, and assessing the ability to manage expenses.

Keywords: Educational Cost, Decision-making, cost-per student, break-even point, cost-effectiveness

ที่มาและความสำคัญ

สถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว มหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทยต่างประสบปัญหาด้านจำนวนนักศึกษาที่ลดลงอันเนื่องมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก (อวภาส์ ฉันทศาสตร์รัศมีและผุสดี พลสารัมย์, 2562) อีกทั้งการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนมีโอกาที่จะเลือกเรียนใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีโอกาสในการเลือกสาขาวิชาและเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการ สถาบันการศึกษา มีการขยายตัว เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างทั่วถึง ทั้งในระดับภูมิภาคและ ส่วนกลาง และมีการเปิดสาขาวิชามากขึ้นตามไปด้วย เพื่อรับบุคคลเข้าศึกษาต่อ ให้บรรลุตามเป้าหมายแผนการรับนักศึกษา ของแต่ละสถาบัน ส่งผลให้จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในแต่ละสถาบันถูกแบ่งพื้นที่ทางการตลาดมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

(ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ, 2563) ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวสร้างทั้งโอกาสและผลกระทบต่อการดำเนินกิจการมหาวิทยาลัยที่แตกต่างไป และยังส่งผลให้เกิดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งได้เข้ามามีบทบาทและสามารถทดแทนการเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัย ดังนั้นในอนาคตข้างหน้าการกำหนดทิศทาง หรือการวางแผนในการบริหารมหาวิทยาลัยถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดของมหาวิทยาลัย ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารจึงเข้ามามีส่วนสำคัญในการวางแผนโครงสร้างในอนาคตเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ข้อมูลทางการบัญชี

ข้อมูลทางการบัญชี ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการและการวางแผนในการตัดสินใจ ส่วนการบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) จัดเป็นวิธีการทางบัญชีที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางด้านต้นทุน โดยมีวัตถุประสงค์พื้นฐานในการจัดทำรายงานทางการเงินตลอดจนวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารต้นทุนตามความต้องการของผู้บริหาร ซึ่งในปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยเองจำเป็นต้องใช้วิธีการทางบัญชีหรือบัญชีต้นทุนไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ (Cost Analysis for Decision Making) ผู้บริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจที่จะกำหนดทางเลือก หรือกำหนดนโยบายการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยโดย จะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative approach) และเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ที่มีผลต่อการตัดสินใจมาประกอบการพิจารณากำหนดทางเลือกหรือนโยบาย ปัจจุบันมีการนำข้อมูลทางบัญชีซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งมาช่วยในการตัดสินใจโดยการนำข้อมูลมาปรับให้เหมาะสมกับปัญหาและทางเลือกที่เกิดขึ้น

ในปัจจุบันแต่ละคณะฯ มีการคำนวณต้นทุนการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงการใช้ต้นทุนการศึกษาในการบริหารเพื่อการตัดสินใจที่ต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่ามหาวิทยาลัยแม่โจ้จำเป็นต้องมีแนวทางในการคำนวณต้นทุนการศึกษาที่เป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าต้นทุนการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ และผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารมหาวิทยาลัยต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้” เพื่อเป็นรูปแบบการคำนวณต้นทุนการศึกษากำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ทบทวนวรรณกรรม

มุกิตา ชิงห์ (2563) ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตรคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ : กรณีศึกษา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และเพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตรในปีงบประมาณ 2559-2562 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบด้วย มิติประสิทธิภาพ อันได้แก่ การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา การคำนวณจุดคุ้มทุน และจำนวนนักศึกษาที่

สำเร็จการศึกษา มิติประสิทธิผล ได้แก่ ภาวะการมีงานทำ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และความพึงพอใจต่อหลักสูตร มิติผลกระทบ ได้แก่ ผลกระทบ และโอกาสการแข่งขัน

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ สถาบันพระปกเกล้า (2563) ศึกษาเรื่องความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยมีประเด็นในการประเมินความคุ้มค่าใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ 1) มิติประสิทธิผล โดยเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดหวัง ก่อนดำเนินการหรือไม่ โดยมีตัวชี้วัด 2 ด้าน คือ (1.1) การบรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง การเปรียบเทียบผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติการกิจ เทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการทำงานว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใด รวมทั้งการประเมินด้วยการบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการกิจนั้นมีความคุ้มค่าหรือไม่ หรือเรียกว่าประสิทธิผลของค่าใช้จ่าย (Cost-effectiveness) (1.2) ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ โดยผู้ใช้ประโยชน์อาจหมายถึง ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับประโยชน์โดยตรง (1.3) ในกรณีที่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เปรียบเทียบ กับ Cost ได้แก่ Benefit - Cost Ratio ในกรณีกระทรวงด้านเศรษฐกิจ หรือ Cost-Effectiveness ในกรณีกระทรวงด้านสังคม (1.4) การวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ ทั้งในด้านคุณภาพผลผลิตและการให้บริการ ระยะเวลาที่ใช้ในการได้รับบริการ 2) มิติประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลผลิตเทียบกับต้นทุนทั้งหมด การจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐาน มีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร ทั้งนี้ ตัวชี้วัดมี 2 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต และการประหยัด (2.1) ประสิทธิภาพการผลิต (2.1.1) ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม (2.1.2) การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน (2.1.3) ระบบการจัดการและการปฏิบัติงาน (2.1.4) สิ่งแวดล้อมในการ (2.2) การประหยัด (3) ผลกระทบ ผลอันสืบเนื่อง จากการปฏิบัติการกิจ ทั้งที่คาดหวังหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหวัง ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติการกิจ ที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐด้วย ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (3.1) ผลกระทบต่อประชาชน (3.2) ผลกระทบทางสังคม (3.3) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (3.4) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ (3.5) ผลกระทบด้านอื่นๆ

โกสินทร์ ชำนาญพล และคณะ รายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 (2562) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนีต้นทุนต่อหน่วย ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 และหาข้อเสนอแนะทางการบริหารหลักสูตรให้เกิดความคุ้มค่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และแบบบันทึกกิจกรรมสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ความถี่ และร้อยละ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ผลกระทบ และด้านโอกาสในการแข่งขัน

พงศ์วิทย์ วุฒิวิริยะ และคณะ (2561) ศึกษาต้นทุนต่อหัว จุดคุ้มทุนและงบประมาณตามแผนในการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบประมาณรายรับรายจ่ายทั้งที่ได้รับจากค่าบำรุงการศึกษาและงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล ในปีงบประมาณ 2559 และปีงบประมาณ 2560

สุรัชย์ เอ็มอักษร และคณะ (2561) ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยและจุดคุ้มทุน สำหรับการผลิตบัณฑิตแต่ละหลักสูตรใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ งานวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนีต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิต

และวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการจัดการศึกษาแต่ละหลักสูตร ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบประมาณรายรับและรายจ่ายทั้งที่ได้รับจากค่าบำรุงการศึกษาและงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล และใช้วิธีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยจุดคุ้มทุน รวมไปถึงการความคุ้มค่าในการบริหารหลักสูตร

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2557) รายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยให้คุ้มค่าต่อทรัพยากร เป็นแนวทางในการคำนวณต้นทุนผลิต และความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยนำไปใช้อ้างอิงในการคำนวณหาต้นทุน และความคุ้มค่าของกิจกรรมอื่นๆ โดยจากผลการวิเคราะห์ทุกๆ สาขาวิชาในคณะ โดยมีวิธีการศึกษา 3 ข้อ ได้แก่ 1) คำนวณต้นทุนรวมของการผลิตบัณฑิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ จำแนกตามคณะ และหลักสูตร 2) คำนวณต้นทุนต่อหน่วย ประกอบด้วย ต้นทุนต่อหน่วย(คน) และมีต้นทุนต่อหน่วย (FTES) ของการผลิตบัณฑิต และ 3) คำนวณความคุ้มค่าของหลักสูตร ณ จุดคุ้มทุน

กองแผนงานวิทยาเขตปัตตานี การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2555) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้งบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ของแต่ละคณะ/วิทยาลัย ในส่วนของงบดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2554 เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำแนกตามคณะ/วิทยาลัย และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา จากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ.2554 โดยทำการศึกษาจากค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา ดำเนินการศึกษาของปีการศึกษา พ.ศ.2554 โดยงบประมาณที่นำมาวิเคราะห์ เป็นรายจ่ายจริงจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ เฉพาะส่วนงบดำเนินการ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทนพนักงานมหาวิทยาลัยและพนักงานราชการ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 โดย รายจ่ายจริงที่นำมาวิเคราะห์ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นรายจ่ายของคณะ/วิทยาลัยโดยตรง และรายจ่ายส่วนกลางของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี และสำนักวิทยบริการ โดยเฉลี่ยตามจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาของแต่ละคณะ/วิทยาลัย

คณะกรรมการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวนักศึกษาและกองนโยบายและแผน (2559) รายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2558ในปี 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อเป็นข้อมูลต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคณะ นำไปใช้ในการวัดผลการดำเนินงาน และปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลต่อผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและงบประมาณ และเพื่อใช้ประกอบการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาแนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยศึกษารูปแบบการคำนวณต้นทุนการศึกษา ในหัวข้อเรื่อง แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ประกอบด้วย 1. การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา 2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน 3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่า และ 4. การวิเคราะห์ทางการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แบบสัมภาษณ์งานวิจัยประกอบไปด้วย 2 ชุด คือแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร และแบบสัมภาษณ์สำหรับนักวิชาการเงินและบัญชี จากทั้ง 11 คณะฯ ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมทั้งสิ้น 22 คน ในการคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารจะคัดเลือกจากผู้บริหารที่รับผิดชอบงานทางด้านการบริหารการเงินของคณะ หรือเป็นผู้ที่ใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจของแต่ละคณะ โดยสอบถามข้อมูลจากนักวิชาการเงินและบัญชีของคณะนั้นๆ ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักวิชาการเงินและบัญชี จะเก็บจากนักวิชาการเงินและบัญชีผู้รับผิดชอบโดยตรงด้านการคำนวณต้นทุนหรือรับผิดชอบงานด้านการรายงานทางการเงิน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และนักวิชาการเงินและบัญชี จากทั้ง 11 คณะฯ ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมทั้งสิ้น 22 คน โดยมีการทดสอบความเที่ยงตรง โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : OIC)

การแบ่งค่าดัชนี IOC แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ	+1
ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ	0
ไม่มีความสอดคล้องหรือไม่สามารถวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ	-1

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมจากการศึกษาแนวทางต่างๆ ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณจากข้อมูลทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท คือ

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แบบสัมภาษณ์งานวิจัยประกอบไปด้วย 2 ชุด คือแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร และแบบสัมภาษณ์สำหรับนักวิชาการเงินและบัญชี จากทั้ง 11 คณะฯ ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมทั้งสิ้น 22 คน ในการคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารจะคัดเลือกจากผู้บริหารที่รับผิดชอบงานทางด้านการบริหารการเงินของคณะ หรือเป็นผู้ที่ใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจของแต่ละคณะ โดยสอบถามข้อมูลจากนักวิชาการเงินและบัญชีของคณะนั้นๆ ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักวิชาการเงินและบัญชี จะเก็บจากนักวิชาการเงินและบัญชีผู้รับผิดชอบโดยตรงด้านการคำนวณต้นทุนหรือรับผิดชอบงานด้านการรายงานทางการเงิน

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมจากการศึกษาแนวทางในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ งบประมาณรายปี และจากข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิธีการคำนวณต้นทุนการศึกษา จุดคุ้มทุน วิเคราะห์ความคุ้มค่า และการวิเคราะห์ทางการเงิน

ผลการศึกษา

แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบด้วย ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของ การวิเคราะห์ทางการเงิน

โดยแต่ละแนวทางมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ดังต่อไปนี้

1. การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1.1 รายงานผลการใช้จ่ายจริง

1.1.1 งบประมาณเงินรายได้

- ค่าใช้จ่ายทางตรง
- ค่าใช้จ่ายทางอ้อม

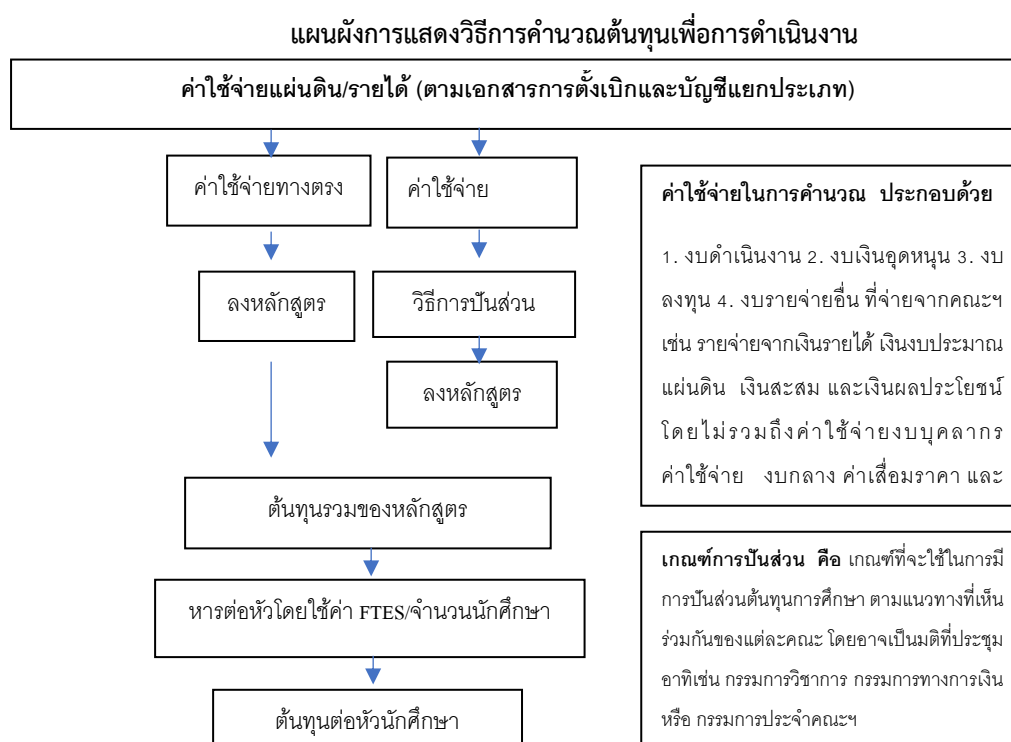
1.1.2 เงินงบประมาณ (เฉพาะงบดำเนินงาน)

- ค่าใช้จ่ายทางตรง
- ค่าใช้จ่ายทางอ้อม

1.2 จำนวนนักศึกษาจริง ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2

1.3 ผลการคำนวณค่า FTES จากกองแผนงาน

ขั้นตอนการคำนวณ

ภาพที่ 1 สรุปแผนผังการแสดงหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณต้นทุนเพื่อการดำเนินงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้
ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ : ในการคำนวณจะไม่มีการนำโครงการเฉพาะกิจที่สาขาได้รับมารวมคำนวณ เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแล้ว และมีต้นทุนที่ชัดเจนแยกส่วนจากการดำเนินงานของคณะอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการคำนวณควรมีการนำค่าใช้จ่ายบุคลากรมารวมคำนวณด้วย ควรมีการทำต้นทุนที่แท้จริง เทียบกับ ต้นทุนดำเนินงาน แล้วทำการเปรียบเทียบกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และได้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

2.1. ค่าใช้จ่ายจริงจากงบประมาณเงินรายได้ โดยแบ่งเป็น

2.1.1 ค่าใช้จ่ายคงที่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ ที่จ่ายในคณะประกอบด้วย ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ เงินอุดหนุนโครงการ และค่าใช้จ่ายงบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น

2.1.2 ค่าใช้จ่ายผันแปร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่คณะต้องหัก จ่ายให้กับทางมหาวิทยาลัยในแต่ละภาค การศึกษาประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายสมทบกองทุนสะสมมั่นคงมหาวิทยาลัย งบกลางมหาวิทยาลัย สมทบกองทุนพัฒนาบุคลากร งบกลางเพื่อค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามข้อผูกพันสัญญาจ้างชำระ สมทบสำนักงานมหาวิทยาลัย (ยกเว้นแพร่, ชุมพร) สมทบกองทุนวิจัยและพัฒนา สมทบกองทุนพัฒนาวิชาการและการพัฒนาทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัย สมทบสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 34% ของรายได้ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่คณะเรียกเก็บ

2.2. ราคาขายต่อหน่วย (รายได้ต่อหน่วย)

2.3. ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย

ขั้นตอนการคำนวณ

สูตรการคำนวณจุดคุ้มทุน $Q = TFC / (P - AVC)$

เมื่อ P = ราคาขาย Q = ปริมาณ (หน่วย) TFC = ต้นทุนคงที่ TVC = ต้นทุนผันแปรรวม AVC = ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ การคำนวณข้อมูลเงินเดือน คณะจะคำนวณตามรายวิชาที่บุคลากรสอนจริง

3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหลักสูตร

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1. มิติประสิทธิผล

1.1 ภาวการณ์มีงานทำ

1.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

1.3 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร

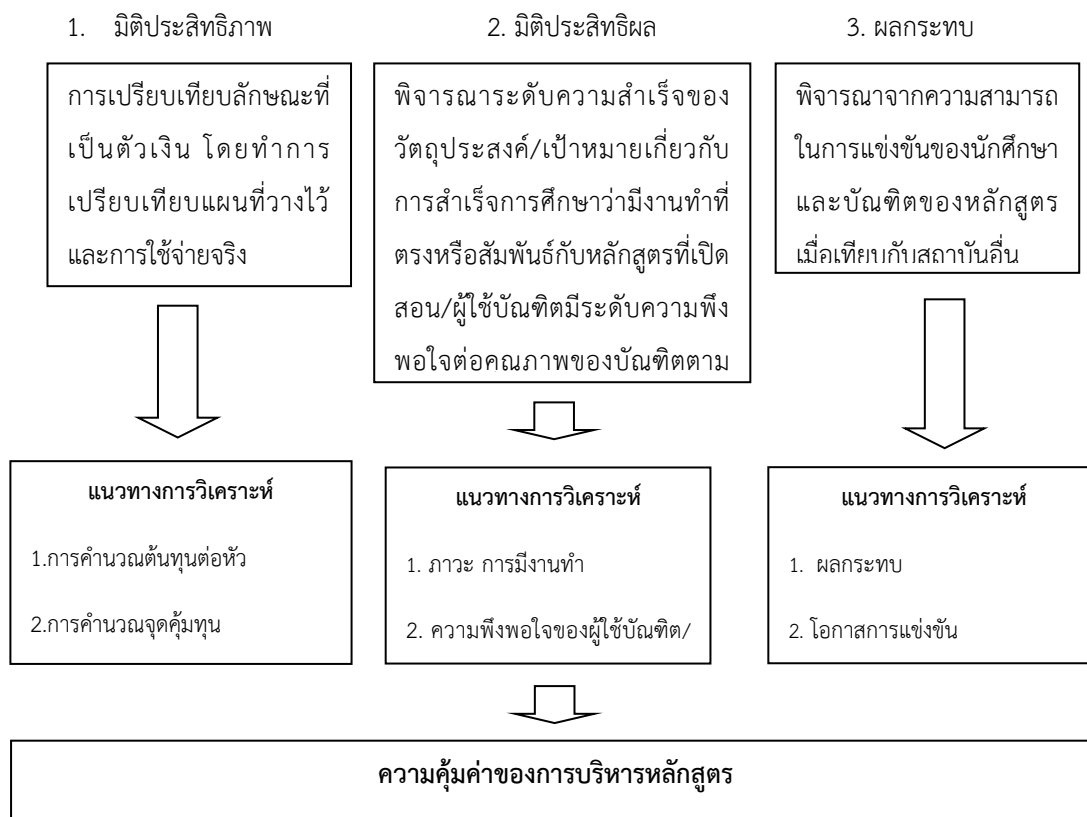
2. มิติประสิทธิภาพ

2.2 การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา

2.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

2.3 จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

3. มิติผลกระทบ ประกอบด้วย โอกาส และ ผลกระทบกับหลักสูตร ประกอบด้วย

ภาพที่ 2 สรุปหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณความคุ้มค่าของหลักสูตรตามแนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ที่มา : จากการศึกษา

โดยในการวิเคราะห์ความคุ้มค่า มีการเปรียบเทียบดังนี้

1. การคำนวณต้นทุนต่อหัว เปรียบเทียบกับต้นทุนสายเดียวกันของระดับประเทศ
2. จุดคุ้มทุน เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกับจำนวนนักศึกษาที่รับจริง
3. จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้
4. ภาวะการมึงานทำเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้
5. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต/ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากขึ้นไป
6. ผลกระทบและโอกาสการแข่งขัน พิจารณาจากความสามารถในการแข่งขันของนักศึกษาและบัณฑิตของหลักสูตร เมื่อเทียบกับสถาบันอื่น

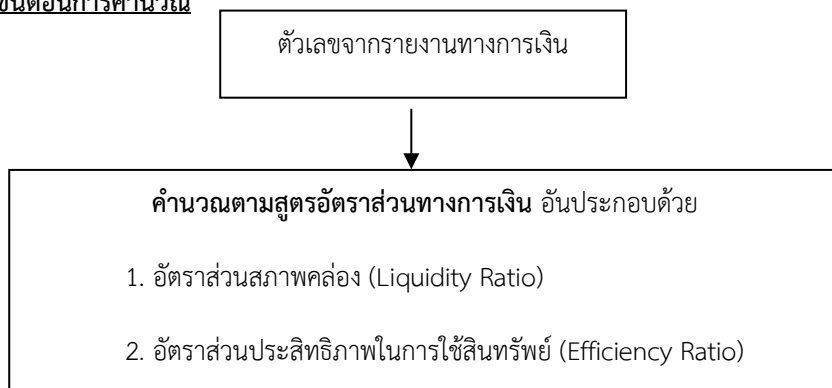
โดยมีข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมดังนี้ มีข้อจำกัดเรื่องจำนวนนักศึกษาต้นทอม กับสิ้นทอมต่างกัน จะมีผลต่อการคำนวณต้นทุนที่เกิดขึ้น ควรมีการนำข้อมูลเงินเดือนมาพิจารณาเพิ่มเติมในเรื่อง ภาวะการมึงานทำ ว่าเงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่ กลุ่มวิชาชีพ เช่น วิศวกรรม สถาปัตยกรรม น่าจะมีการพิจารณาจำนวนของผู้สอบผ่านวิชาชีพ มาประกอบในมิติประสิทธิผลด้วย

4. การวิเคราะห์ทางการเงิน

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1. ข้อมูลจากการบันทึกบัญชีในระบบ E-Financial
2. งบการเงินจากระบบ E-Financial

ขั้นตอนการคำนวณ

ภาพที่ 3 สรุปหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินตามแนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ที่มา : จากการศึกษา

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) คำนวณจาก **สินทรัพย์หมุนเวียน/หนี้สินหมุนเวียน**
 2. อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ คำนวณจาก **ยอดขาย/สินทรัพย์รวม**
 3. การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน คำนวณจาก **หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม**
 4. การประเมินความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่าย คำนวณจาก **ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน/รายได้ทั้งสิ้น**
- โดยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ ข้อมูลในระบบ E-Financial จะสามารถใช้งานได้อย่างเต็มรูปแบบปีงบประมาณ 2564

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษา

แนวทางการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้

- 1.1 ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา
- 1.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
- 1.3 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของ
- 1.4 การวิเคราะห์ทางการเงิน

โดยแต่ละแนวทางมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดังต่อไปนี้

1. การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1. รายงานผลการใช้จ่ายจริง

1.1 งบประมาณเงินรายได้

- ค่าใช้จ่ายทางตรง
- ค่าใช้จ่ายทางอ้อม

1.2 เงินงบประมาณ (เฉพาะงบดำเนินงาน)

- ค่าใช้จ่ายทางตรง
- ค่าใช้จ่ายทางอ้อม

2. จำนวนนักศึกษาจริง ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2

3. ผลการคำนวณค่า FTES จากกองแผนงาน

มีวิธีการคำนวณดังนี้

1. นำค่าใช้จ่ายที่จ่ายจากแผ่นดิน/รายได้ ตามเอกสารการตั้งเบิกและบัญชีแยกประเภท มาบันทึกโดยแยกเป็น ค่าใช้จ่ายทางตรง และค่าใช้จ่ายทางอ้อม
2. ค่าใช้จ่ายทางตรงบันทึกแยกลงหลักสูตร
3. ค่าใช้จ่ายทางอ้อมจะต้องมีการหาวิธีการปันส่วนร่วมกันแล้วจึงจะดำเนินการบันทึกลงหลักสูตร
4. รวมต้นทุนหลักสูตร
5. ทหารต่อหัวโดยใช้ค่า FTES/จำนวนนักศึกษา

โดยที่ เกณฑ์การปันส่วน คือ เกณฑ์ที่จะใช้ในการมีการปันส่วนต้นทุนการศึกษา ตามแนวทางที่เห็นร่วมกันของแต่ละคณะ โดยอาจเป็นมติที่ประชุม อาทิเช่น กรรมการวิชาการ กรรมการทางการเงิน หรือ กรรมการประจำคณะฯ

2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1. ค่าใช้จ่ายจริงจากงบประมาณเงินรายได้ โดยแบ่งเป็น

1.1 ค่าใช้จ่ายคงที่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ ที่จ่ายในคณะ ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ เงินอุดหนุนโครงการ และค่าใช้จ่ายงบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น

1.2 ค่าใช้จ่ายผันแปร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่คณะต้องหัก จ่ายให้กับทางมหาวิทยาลัยในแต่ละภาคการศึกษา ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายสมทบกองทุนสะสมมั่นคงมหาวิทยาลัย งบกลางมหาวิทยาลัย สมทบกองทุนพัฒนาบุคลากร งบกลางเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามข้อผูกพันสัญญาจ้างชำระ สมทบสำนักงานมหาวิทยาลัย (ยกเว้นแพร่, ชุมพร) สมทบกองทุนวิจัยและพัฒนา สมทบกองทุนพัฒนางานวิชาการและการพัฒนาทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัย สมทบสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 34% ของรายได้ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่คณะเรียกเก็บ

2. ราคาขายต่อหน่วย (รายได้ต่อหน่วย)
3. ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย

โดยใช้สูตรดังนี้

สูตรการคำนวณจุดคุ้มทุน $Q = TFC / (P - AVC)$

เมื่อ P = ราคาขาย Q = ปริมาณ (หน่วย) TFC = ต้นทุนคงที่ TVC = ต้นทุนผันแปรรวม AVC = ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย

3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหลักสูตร

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

- 1 มิติประสิทธิผล
 - 1.1 ภาวการณ์มีงานทำ
 - 1.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
 - 1.3 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร
- 2 มิติประสิทธิภาพ
 - 2.2 การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษา
 - 2.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
 - 2.3 จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา
- 3 มิติผลกระทบ
 - 3.1 โอกาส
 - 3.2 ผลกระทบ

4. การวิเคราะห์ทางการเงิน

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการคำนวณ

1. ข้อมูลจากการบันทึกบัญชีในระบบ E-Financial
2. งบการเงินจากระบบ E-Financial

ขั้นตอนการคำนวณ

คำนวณตามสูตรอัตราส่วนทางการเงิน อันประกอบด้วย

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Efficiency Ratio)
3. การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน
4. การประเมินความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่าย

ข้อจำกัดงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีข้อจำกัดดังต่อไปนี้

ด้วยกลุ่มประชากรที่มีอยู่ในวิจัยนี้ เป็นกลุ่มประชากรที่เป็นองค์กรที่ไม่ใหญ่มากนัก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ส่วนใหญ่ มีการใช้ข้อมูลต้นทุนการศึกษาเพื่อการตัดสินใจ ส่วนใหญ่เห็นว่าประโยชน์ของการคำนวณต้นทุนการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานมหาวิทยาลัย และเห็นว่ารูปแบบการคำนวณต้นทุนการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจและต้องการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบด้วย 1. ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา 2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน 3. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหลักสูตร 4. การวิเคราะห์ทางการเงิน สอดคล้องกับ เบญจมาศ อภิสิทธิ์ ภิญโญ(2556) ที่กล่าวไว้ว่าการดำเนินธุรกิจหลาย ๆ สถานการณ์มีความต้องการใช้แนวคิดของการวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณและกำไร เพื่อใช้ในการบริหารการดำเนินงานขององค์กร การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร ถูกนำมาใช้เพื่อการวัดค่าผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตที่มีต่อผลกำไร สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2546(2546) มาตรา 21 ที่กล่าวไว้ว่าส่วนราชการต้องจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท และรายงานต่อหน่วยของบริการสาธารณะ เพื่อการเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งหากรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะของส่วนราชการใด สูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทเดียวกันของส่วนราชการอื่น ส่วนราชการนั้นต้องจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วย เพื่อดำเนินการปรับปรุงการทำงานต่อไป สอดคล้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.(2564) ที่กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์เพื่อบริหารจัดการภายในแล้ว กลุ่มบุคคลที่มักใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ทางการเงิน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของกิจการนั้นๆ

2. ในการคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ โกสินทร์ ชำนาญพล(2562) ที่กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการรายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าของหลักสูตร เพื่อศึกษาดัชนีรวม ต้นทุนต่อหน่วย ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร และหาข้อเสนอแนะทางการบริหารหลักสูตรให้เกิดความคุ้มค่า และสอดคล้องกับ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2557) ที่กล่าวไว้ว่า รายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยให้คุ้มค่าต่อทรัพยากร เป็นแนวทางในการคำนวณต้นทุนผลิต และความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยนำไปใช้อ้างอิงในการคำนวณหาต้นทุนและความคุ้มค่าของกิจกรรมอื่นๆ หลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนการศึกษา และต้นทุนต่อหัวนักศึกษามีการคำนวณทั้งต่อจำนวนนักศึกษา และทั้งจากต่อค่า FTES สอดคล้องกับ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2557) ที่มีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย ประกอบด้วย ต้นทุนต่อหน่วย(คน) และมีต้นทุนต่อหน่วย (FTES) ของการผลิต ในการคำนวณต้นทุนเพื่อการดำเนินงาน ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น โดยไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายงบบุคลากร งบกลาง ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายของทางมหาวิทยาลัย ที่มีการปันส่วนให้กับคณะฯ ไม่สอดคล้องกับ กองแผนงานวิทยาเขตปัตตานี (2555) ที่กล่าวไว้ว่า งบประมาณที่

นำมาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาของปีการศึกษา พ.ศ.2554 เป็นรายจ่ายจริงจากงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ เฉพาะส่วนดำเนินการ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทนพนักงานมหาวิทยาลัยและพนักงานราชการ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น โดยรายจ่ายจริงที่นำมาวิเคราะห์ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นรายจ่ายของคณะ/วิทยาลัยโดยตรง และรายจ่ายส่วนกลางของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี และสำนักวิทยบริการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ประกอบด้วย ประเด็นในการประเมินความคุ้มค่าจะประเมินใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ สอดคล้องกับ โครงการประเมินผลการปฏิบัติผลการปฏิบัติราชการของส่วนงาน รัฐบาล (2562) ที่กล่าวไว้ว่า กรอบการประเมินความคุ้มค่า ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประสิทธิภาพความสอดคล้องในการใช้ทรัพยากร/ผลผลิตภาพ และผลกระทบ และบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2563) ที่กล่าวไว้ว่า ประเด็นในการประเมินความคุ้มค่า ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2559). การประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ 2559 (รายงานผล). กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.(2564) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน.เข้าถึงจาก <http://www.dip.go.th> เข้าถึงวันที่ 7 มิถุนายน 2564) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2557). ต้นทุนต่อหน่วย และความคุ้มค่าของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2557 ระดับคณะฯ (รายงานผล). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กองแผนงานวิทยาเขตปัตตานี สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี. (2555). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (รายงานผล). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โกสินทร์ ชำนาญพล และคณะ. (2562) รายงานต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561. (รายงานผลการวิจัย). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- คณะกรรมการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวนักศึกษาและกองนโยบายและแผน. (2559). ต้นทุนต่อหน่วยและความคุ้มค่าของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2558 (รายงานผล). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- คมกฤษ ภาวสุทธิ์อินทร์ และสุภาภรณ์ คงสวัสดิ์.(2554). การบัญชีบริหาร:บทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือสำหรับผู้นำองค์กรยุคใหม่. Executive Journal มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (หน้า125-129).
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ.(2556) การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.พิมพ์ครั้งที่ 1
- บัญชีบริหารและงบการเงิน. (2561) เอกสารประกอบการเรียนการสอน รายวิชาการบัญชีบริหารและงบการเงิน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคการศึกษา 1/2561.เข้าถึงจาก <http://iknos-managementaccounting.blogspot.com/2010/12/1-managerial-accounting-and-financial.html>

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ สถาบันพระปกเกล้า (2563) ศึกษาเรื่องความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ จากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ <https://erp.mju.ac.th/surveyIndex.aspx?year=2562> เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564

พงศ์วิทย์ วุฒิวิริยะ, สุรชัย เอกอักษร, จักรกฤษณ์ มะโหฬาร, จินตนา โสมโสดา, สุกัญญา วงษ์นคร, นฤพล อ่อนวิมล, สมใจ บุญสรณ์, สิริณัฐ วัฒนศิริ และพิธาน แสนภักดี. (2561). การศึกษาต้นทุนต่อหัว จุดคุ้มทุนและงบประมาณตามแผนในการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

พรณิภา รอดวรรณะ. (2560) การบัญชีต้นทุนหลักและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2556). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟิสส์เซ็นเตอร์.

มุกิตา ชิงห์. (2563). การศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ : กรณีศึกษา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รายงานผลประเมินประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีการศึกษา 2563 จาก <https://erp.mju.ac.th/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563.

รายงานผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2560 เข้าถึงจาก <http://finance.rmuts.ac.th/content/2019/03/5-1714> เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2551). แผนกลยุทธ์และการประเมินความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ. การพลิกโฉมอุดมศึกษาไทยในยุคภาวะวิกฤตผู้เรียน วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ หน้า 686-702.

สุรชัย เอ็มอักษร และคณะ. ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยและจุดคุ้มทุน สำหรับการผลิตบัณฑิตแต่ละหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2561) งานวิจัย.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2559) การบัญชีต้นทุน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2556) การบัญชีต้นทุน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อวภาส ฉันทศาสตร์ศรีและผุสดี พลสารมย์. (2562) สาเหตุการลดลงของจำนวนนักศึกษา และแนวทางเลือกในการปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล บัณฑิตวิทยาลัย กลุ่มวิชาการตลาด, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.